

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla az Albáné dr. Feldmájer Livia ügyvéd (2750 Nagykőrös, Szabadság tér 9.) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Lengyel Endre jogtanácsos (.....) által képviselt (.....) alperes ellen 1.228.350 forint kártérítés és járulékai megfizetése iránti perében a Fővárosi Bíróság 2007. február 6-án kelt 15.KP.632.155/2005/17. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 17.000 (tizenhétezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 73.700 (hetvenháromezer-hétszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Felperes a perben nem álló egymás közt egyenlő arányban törvényes örököse a 2004. január 4-én elhunyt (továbbiakban örökhagyó).

A közjegyző által átadott hagyatékban értékpapír nem szerepelt.

Felperes 2004. október 19-én előterjesztett keresetében alperest 1.228.350 forint kártérítés és ezen összeg 2003. december 17-től számított késedelmi kamatai és perköltség megfizetésére kérte kötelezni a Ptk. 339.§ alapján. Előadta, a örökhagyó tulajdonában állt, meghatározott sorszámú kincstárjegyek és azok után

járó kamatok kifizetésére, összesen 2.456.699 forint összegben 2003. december 17-én a jogsértő módon úgy került sor, hogy alperes az összeget nem az örökhagyónak fizette ki, ebből kár érte. A jogsértést abban jelölte meg, alperes megszegte az 1994. évi XXIV. törvényt azzal, a biztonsági adatlap a felvevő által nem került aláírásra, az adatlapon az örökhagyó adatai tévesen szerepelnek. Hangsúlyozta, alperes jogellenes magatartása folytán, mint örököszt érte kár. A továbbiakban a 2003. évi XV. törvényre utalva kiemelte, amennyiben alperes jogszerűen járt volna el, az adatlapot megfelelően tölti ki, és nem mulasztja el a tulajdonosi nyilatkozat aláírását, az aláírás alapján egyértelműen megállapítható lett volna, hogy alperesnél nem az arra jogosult személy jelent meg, alperes nem teljesíthetett volna jogosulatlanul kifizetést. Állította, az örökhagyó a kifizetés időpontjában már mozgásképtelen volt, nem vehette fel az összeget. A per során hivatkozott arra, az örökhagyó még 2003. december 17-én (14 óra 26 perckor) kórházba került, annak igazolására, egészségi állapota miatt a pénz felvételekor nem lehetett jelen. Keresete alátámasztására egyebek mellett ápolási dokumentációt csatolt, valamint a PSZÁF 2005. július 19-i keltű állásfoglalását.

Az ápolási dokumentációk között fellelhető kórházi felvételi kórlap rögzíti aet bekísérő előadását, miszerint édesapja 3-4 napja kifejezetten legyengült, csak pár lépést tud tenni, vizeletét nem tudja tartani, gondolkodása is zavarttá vált. a kórlap szerint a beteg felvétele táplálkozási negativizmusa és általános gyengesége miatt történt.

Indítványozta a kifizetésről készült alperesi dokumentációk becsatoltatását, orvosszakértő és a PSZÁF szakértő meghallgatását.

Alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. Előadta, az örökhagyó személyesen váltotta vissza a kincstárjegyeket, őt a főpénztáros személyi igazolványa alapján azonosította, ezt követően került sor a kifizetésre a Ptk. 338/A.§ (1) bekezdése szerint. Vitatta, jogsértően járt volna el, tekintettel arra, az örökhagyót az üzleti kapcsolat létesítésekor, az értékpapír vásárlásakor, és nem annak visszaváltásakor kellett azonosítani és nyilatkoztatni a tényleges tulajdonosról. A visszaváltáskor elegendő volt a felvett adatokat egyeztetni, nem volt szükség a tulajdonos aláírására. Ilyen értelmű rendelkezést tartalmaz a 7005/2003.(PK.8.) PM irányelv, de a csatolt PSZÁF állásfoglalás is. Kitért arra is, adatkitöltés esetleges hibája miatt nem felperessel, hanem az állammal szemben állna fenn a felelőssége, felperes esetleges kára és az adatlapok kitöltése között nincs okozati összefüggés. Annak igazolására, az összeg felvételéhez nem volt szükség az értékpapír tulajdonos aláírására, csatolta Pénzforgalmi Üzletszabályzatát. A szabályzat 2.2. pontja tartalmazza: „A névre szóló értékpapírok értékesítése során az értékpapíron a tulajdonos személyazonosítását követően a tulajdonos nevét, születési idejét, helyét a postahelyek feltüntetik. A névre szóló értékpapírok visszafizetését az értékesítés során az értékpapíron feltüntetett személyi adatok alapján teljesítik a postahelyek.”

Állította, a pénzmosás megelőzésével kapcsolatos iratok, így a belső szabályzat kiszolgáltatása is államtitkot sértene. Hangsúlyozta azt is, az örökhagyó nem állt cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság hatálya alatt, utóbb pedig

objektíven már nem vizsgálható, rendelkezett-e ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel.

A felperesi indítványok elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a Városi Bíróság megkeresése útján tanú bizonyítást folytatott.

Alperesi alkalmazott azt adta elő, az örökhagyót felsegítette a lépcsőn a postán, amikor körülbelül két éve, a felperes testvérével, bement. Úgy tapasztalta, szellemileg friss volt, igazából csak sántított egy kicsit, a bejáráshoz közeli telefonfülkéig kísérte.

..... főpénztáros úgy emlékezett, egy nap a délelőtti órákban egy idősebb hölgy jött az ablakához és nyújtott be személyi igazolványt és kincstárjegyeket visszaváltásra. Miután közölte vele, csak személyesen vagy meghatalmazással válthatók vissza, a hölgy jelezte, a tulajdonos kint várakozik az autóban. Ezt követően pedig és a hölgy kísérte be az „urat”, akiről látszott, rossz állapotban van. Majd kitöltötte a személyi igazolvány alapján történt azonosítás után a pénzmosási adatlapot, és kirakta a kezelőablakba a pénzt. Előadta azt is, az ügyfél után többen erős vizeletszagra panaszkodtak. Arra nézve nem tudott nyilatkozni, mi lehetett az oka a személyi igazolvány adatai és az adatlap adatai közötti eltérésnek. Arra viszont emlékezett, a „bácsi” csak köszönt, nem beszélt, maga adta be személyi igazolványát és az értékpapírokat. A továbbiakban úgy nyilatkozott, tényleges tulajdonosra vonatkozó írásbeli nyilatkozatot nem vett fel, de a kifizetéskor ilyen nyilatkozatot nem is kellett tenni.

(Az alperes által tanúként meghallgatni kívánt a tanúvallomást a Pp. 170.§ (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással megtagadta.)

A tanúnyilatkozatokat követően felperes a tanúvallomások ellentmondásaira utalva továbbra is fenntartotta bizonyítási indítványait, vitatta, hogy a felvett adatlap államtitoknak minősülne, vagy annak bemutatását alperes az örökös hozzájárulása esetén megtagadhatná.

Alperes pedig bizonyítotttnak vélte az örökhagyó jelenlétét, és arra hivatkozott, a pénz felvétele nyilvánvalóan az ő tudomásával és beleegyezésével történt.

Az elsőfokú bíróság 2007. február 6-án kelt 15.KP.632.155/2005/17. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte felperest 61.000 forint perköltség alperesnek megfizetésére. Úgy rendelkezett, a 73.700 forint illetéket az állam viseli. Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, alappal lehetett arra következtetni, hogy a tanúk ugyanazon alkalomról számoltak be, az előadások összhangban voltak az orvosi dokumentáció adataival, s tartalmazták az örökhagyó általános gyenge, ugyanakkor nem teljesen mozgásképtelen, továbbá nehezen kommunikáló, de nem kommunikációképtelen állapotát. Mindezek alapján tényként

állapította meg, az örökhagyó a postahivatalban kísérelve személyesen megjelent, s személyi igazolvánnyal történt azonosítás után az értékpapírokban megjelölt összeg és kamatai a számára kerültek kifizetésre.

A 2003. évi XV. törvény 3.§-ának (1)-(5) bekezdésére, (11) bekezdésére, az 5.§ (1) bekezdésére, a 4.§ (1) bekezdésének a) pontjára, a 6.§ (1)-(3) bekezdésére, 7005/2003.(PK.8.) PM irányelvre hivatkozással rámutatott, az azonosítási adatlap és tulajdonosi nyilatkozat felvételére az ügyféllel való kapcsolatfelvétel időpontjában állt fenn alperes kötelezettsége, míg a visszaváltás során - az azonosítás feltételei már korábban fennálltak, és az megtörtént - csupán az értékpapír tulajdonosának személyazonosságát kellett vizsgálnia, újabb adatlap kitöltése nélkül. Osztotta az alperesi képviselő azon álláspontját is, a Pmt. rendelkezéseinek esetleges megsértése, a felperessel szembeni kártérítési felelősségét nem alapozza meg. Rámutatott arra is, az alperes szerződéses kötelezettségeinek megfelelően a kifizetést a jogosult tulajdonos számára személyazonosságának tisztázása után az értékpapír ellenében teljesítette, önmagában az adatlap téves kitöltése, vagy kitöltésének elmulasztásával ügyfele számára kárt nem okoz. Az alperes adatlap becsatolására kötelezését és a PSZÁF szakértőjének meghallgatását ezért mellőzte. Az orvosszakértő kirendelésének mellőzését pedig azzal indokolta, a rendelkezésre álló orvosi dokumentációból különösebb szakértelem nélkül is megállapítható, hogy az örökhagyó nem volt mozgásképtelen, és kórházi kezelésének kezdő időpontja, helye nem zárja ki a tanúvallomásokkal igazolt megjelenését az alperesi postahelyen.

Az ítélettel szemben felperes fellebbezett jogi képviselő útján. Fellebbezését 2007. május 29-én kiegészítette. Az ítélet megváltoztatását, alperes kereset szerinti marasztalását, első és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Előadta, az elsőfokú bíróság téves tényállást állapított meg, amikor az orvosi dokumentációkkal ellentétesen úgy tekintette, az örökhagyó személyesen volt jelen a pénzkifizetésnél. E körben sérelmezte az orvosszakértő kirendelésének mellőzését, mivel az megerősíthette volna az iratokból, hogy az örökhagyó nem volt olyan állapotban, hogy fel tudott volna menni a lépcsőn, vagy a parkoló és főpénztár közötti 200 métert meg tudta volna tenni, ugyanis olyan nagyon súlyos volt az állapota, már napokkal korábban kórházba kellett volna szállítani. Hivatkozott arra, a jelenlétét a tanúk egymásnak ellentmondó előadásai sem támasztják alá, a pontos időpontra sem emlékezett és a tanúvallomások eltértek a kísérelve személye tekintetében. E körben előadta továbbá, az ápolási dokumentációból kiolvashatóan az örökhagyónak éppen teljes vizeletelzáródása volt, ami szintén arra utal, nem ő volt ott a postahivatalban. Változatlanul állította, az örökhagyó nem volt jelen, csak hozzá hasonló személy vehette fel a pénzt, akit alperesnek a Pmt. 6.§-a alapján azonosítani kellett volna, és alá kellett volna íratatni a tényleges tulajdonosra vonatkozó nyilatkozatot. Sérelmezte továbbá az adatlap becsatoltatásának hiányát is, amelyben szereplő adatokból szintén megállapítható lenne, hogy nem az örökhagyó vette fel a pénzt. Kérte orvosszakértő kirendelését, alperes adatlap becsatolására kötelezését, a PSZÁF szakértőjének meghallgatását. Házi orvosi nyilatkozatot csatolt, mely szerint a délelőtti órákban az örökhagyóhoz személyesen

hívta ki a fia, ahová a déli órákban érkezett, az örökhagyó felismerte, csak igen elesett állapotban volt, kórházba szállítása ellen nem tiltakozott. Állította, ez is igazolja, 10 óra 48 és 52 perc között, amikor a pénzkivétel történt, az örökhagyó nem lehetett az alperesi postahivatalban. Továbbra is hangsúlyozta, alperes azzal követett el mulasztást, nem íratatta alá a tényleges tulajdonosra vonatkozó nyilatkozatot, mivel az aláírás egyértelműen nyilvánvalóvá tette volna, hogy más személy jelent meg helyette. Kifogásolta azt is, alperes nem győződött meg az ügyfél tényleges szándékáról, amikor helyette csak a kísérő beszélt, annak ellenére, amennyiben kétség merül fel a tényleges tulajdonos kilétével kapcsolatban, köteles a szolgáltató az ügyfelet a tulajdonosra vonatkozó (ismételt) írásbeli nyilatkozattételre felszólítani. Kiemelte, az adatlapba betekintés szintén igazolhatná a téves kifizetést, amelyben alperes védelmi osztály vezetője által beolvasott adatok szerint tévesen rögzített a születés éve, a személyi igazolvány betűjele és száma is.

Alperes az ítélet helybenhagyását, felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Előadta, felperes az első fokú eljárásban semmilyen bizonyítékkal nem cáfolta, hogy az örökhagyó nem lehetett jelen, illetőleg nem bizonyította, hogy a pénz felvételének időpontjában máshol volt. Utalt arra, a főpénztáros már a belső vizsgálatnál is említette a vizeletszagot, holott akkor még nem tudhatott az örökhagyó egészségügyi problémájáról. Ez önmagában kizárja, hogy más személy lehetett volna jelen. Utalt arra is, a kórlapon az örökhagyó felvételekor rögzítették, „3-4 napja vizeletét nem tudja tartani”. Hivatkozott arra is, a másodfokú eljárásban csatolt háziorvosi nyilatkozat a Pp. 235.§ (1) bekezdése értelmében nem vehető figyelembe, de annak tartalma egyébként sincs ellentétben a megállapított tényállással.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

A Ptk. 338/A.§ (1) bekezdése szerint a pénzkövetelésről szóló értékpapír kiállítója (kibocsátója) feltétlen és egyoldalú kötelezettséget vállal arra, hogy ő maga, vagy az értékpapírban megnevezett más személy az értékpapír ellenében meghatározott pénzösszeget szolgáltat az értékpapír jogosultjának.

A 286/2001.(XII.26.) Korm. rendelet 1.§-a értelmében a kincstárjegy az állam által kibocsátott, névre szóló, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, melyben az állam arra kötelezi magát, hogy kamatozó kincstárjegy esetén a megjelölt pénzösszeget és annak kamatait a kincstárjegy mindenkori tulajdonosának, illetve jogosultjának a megjelölt időben és módon megfizeti.

A pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. június 16-án hatályba lépett 2003. évi XV. törvény (Pmt.) célja, hogy a terrorizmus finanszírozásának megakadályozását is elősegítve útját állja a bűncselekményből származó pénzeknek a pénz- és tőkepiaci rendszeren, továbbá más pénzmosás

szempontjából veszélyeztetett tevékenységeken keresztül történő tisztartásának.

A törvény 3-5.§-a tartalmaz rendelkezéseket egyebek mellett a pénzügyi, befektetői szolgáltatási tevékenységet folytató szervezetek ügyfél-azonosítási kötelezettségére, az azonosítás rendjére, illetőleg az azonosítás alóli mentesülés eseteire.

A 3.§ (1) bekezdése értelmében főszabályként az azonosítást az üzleti kapcsolat létesítésekor kell elvégezni.

A (2) bekezdés szerint továbbá az azonosítási kötelezettség a létesítésen túl a kétmillió forintot elérő további üzleti megbízások esetére is kiterjed.

A 3.§ (11) bekezdése értelmében pedig nem kell az azonosítást ismét elvégezni, ha a szolgáltató az azonosítást egyéb ügylet kapcsán már elvégezte, és az adott ügylet kapcsán a szolgáltató az ügyfél, meghatalmazott, rendelkezésre jogosult személy azonosságát megállapította.

A Ptk. 339.§ (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355.§ (4) bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, valamint azt a kárpótlást, vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az adott ügyben felperes kártérítési követelését azon tényre - ok-okozati összefüggésre - alapította, hogy alperes a kincstárjegyek ellenértékét nem az örökhagyónak fizette ki, s ezáltal, mint örökös kár érte. Alperes károkozó, jogellenes magatartását pedig abban jelölte meg, a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény rendelkezéseit megsértve járt el az ügyfél-azonosítás során.

A rendelkezésre álló adatokból azonban azt kellett megállapítani, az elsőfokú bíróság a nagy körütekintéssel lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a perbeli adatok, bizonyítékok okszerű, helyes mérlegelésével helytállóan állapította meg tényként, hogy a kincstárjegyek ellenértéke az örökhagyónak és nem másnak került kifizetésre. Felperes a másodfokú eljárásban sem hivatkozott olyan körülményre, amely az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontjának felülmérlegelését eredményezhette volna. Egyebekben pedig az eljárás ezen

szakaszában csatolt háziorvosi igazolás - alperes helytálló hivatkozása szerint - a Pp. 235.§ (2) bekezdésében írt korlátok miatt nem volt figyelembe vehető.

Mindezek alapján azt kellett megállapítani, felperesnek a keresetben írt módon nem következhetett be kára - az alperesi alkalmazott ügyfél-azonosítás során tanúsított eljárásának ily módon az ügy elbírálása szempontjából már nem is volt jelentősége - , helytálló az elsőfokú bíróság keresetet elutasító határozata.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdése alkalmazásával megállapított - áfát nem tartalmazó - jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

A felperes költségmentessége folytán le nem rótt 73.700 forint fellebbezési illeték összegét a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2007. november 22.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Felker László s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Sárközi Veronika
bíróügyi ügyintéző